

ERDŐVIDÉKI

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÜGYI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDŐVIDÉKI TANÍTÓ-EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 Kor., félévre 4 Kor., negyedre 2 Kor.
Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetmények díja árszabály szerint

Főszerkesztő:

Dr. Ferenczy Géza.

Felelős szerkesztő:
Hoffmann Géza.

Főmunkatárs:

Dr. Debreczy Béla.

Kiadó-hivatal:

Rozsondai János könyvnyomdája Baróton, a hová
intézendő a lapot illető minden közlemény.
Hirdetési díjak előre fizetendők.

Az ébredés napján.

Márczius 15-ike . . . a beköszöntő tavasz hajnala, az ifjuság szent ünnepe! Ifju szivekből pattantál ki, az ifju szivek szikrázó világából bontakoztál ki, mint Vénusz a tenger habjaiból. Mint az ifjuság szent ünnepét üdvözöllek, lelkemben mindazon érzelmekkel, amelyek az ifju szív áhitatos lelkesedésével egykoron márczius 15-én a haza szent oltárához vezettek ünnepelni!

Amikor a természetet megérinti a titkos ébresztő erő és bontakozni kezd az alvó föld téli pihenőjéből, dalra nyílik a kis madár ajaka, — valami édes, sejtelmes, csodás érzelmek hatol a magyar szivekbe és miként a felkelő nap sugara szétoszlatja a lomha ködöt s egy pillanat alatt feltárul a varázslatos reggeli kép teljes pompájában: úgy tűnik el lelkünk-ből minden csüggedés, minden kishitőség ezen a szent napon, úgy alakul át az emberi lélek s feloszlik a fáradtság borongós köde a napfény ragyogó sugaraiban.

Márczius 15-ike! Milyen tüneményes delejes erő halmozódott fel erre a napra 1848-ban! Amikor az örök éjszaka ráborul a sarki vidékekre és a sarki fény csodás, az emberi elme előtt rejtélybe burkolt tüneménye felragyog az égen, a delejes erő hatalma nyilvánul mindenfelé.

Ilyen delejes erő lángözöne ejtette hatalmába hazánk égboltját e napon, káprázatos pompában, évtizedekre kiható erővel, soha nem látott fénynyel és soha nem érzett hatalmi erővel, amely megragadta a lelkeket és fölemelte a magasba, vitte szédületes gyorsasággal dicsőségteljes pályán, a történelmi szférákba; kiragadta az anyagiasság köréből — a világesemények műhelyébe, a hősiesség halhatatlan mezejére.

Az a hatalmas delejes erő, az táplálja még ma is lelkünket. Még ma is vannak ily delejes erővel ható helyeink, az akkori idők csillagos utjának földre került maradványai — a honvéd-sírok, amelyek ellenállhatatlan erővel vonnak magukhoz, hatalmas erővel irányítják érzelmvilágunkat, hazafiúi cselekedeteinket s melyek mindenikéből az a káprázatos, csodás, titkos és az emberi elme előtt rejtélybe burkolt sarki fény lövel ki és búbajos káprázatba borítja márczius 15-ikének minden évfordulóját.

S minél inkább távozunk ettől az emberiség történetében határjelzőt képező időszakról, annál magasztosabbnak tűnnek fel minden cselekményekben ezen nagy idők szereplői, vezérei, ezen honvédsírokban pihenő hőseink.

Mekkora lelkierő lakozott is bennök!

Elszántság, határozottság, a haza iránti rajongó szeretet, a haza szeplőtlen becsületének védelme, a nemzeti akarat érvényesítésének elve, minden egyéni aspiráció háttérbe szorítása, — ezeknek gyakorlásában buzgólkodott minden magyar kebel.

S ezen erények nélkül vajjon mi lett volna a nemzet sorsa! Mert bizony rosszul állott a magyar nemzet sorsa 1848 előtt is.

Olyan volt, mint a tikkasztó, forró nyári napok során, amikor lankad minden élet, elernyed a munkakedv, lecsendesül a pezsgő vér, amikor minden földi lény a rejtelmes természeti erők nyomásától elerőtlenül. A népekre iszonyu súlylyal nehezedett a császári hatalom, a kétfejű sas karmai között vonaglott a szabad gondolkodás, a nemzeti érzés, a lelkiismereti törvény. Forró, tikkasztóan forró és elviselhetetlen volt a levegő. Olyan volt az, mint a zivatar előjele, amikor pihen a föld, de forrong az ég.

Pihen a föld és forrong az ég, a tűz, a lobogó, a gyújtó, a romboló és mégis tisztító tűz, az gyűjti erőit olyankor, az készülődik nagy munkára, viharra, vészre, hogy a poshadó életet megsemmisítse és ujat fakaszszon — hatalmasat, lángoló, forrongót!

Amíg a földön a földi hatalmak szabadságölő intézménye a szellemi élet csiráját is fullasztó légkörében kiölni készült s a népek akarat nélküli tömegei mitsem sejtve, mitsem tudva, vak eszközei voltak a hatalmi intézménynek, — addig ott az égben az isteni gondviselés tüzhelyénél lobogott, forrott, csatára, világomlasztó csatára készülődött a földről száműzött szellem.

Csillaghullás érte a magyar földet, a lánglelkek óriásait nyertük ajándékkul, a kik bár vihart hoztak és porig alázták meg a földi bálványokat, de a vihar nyomán kelt életre a szabadság, a testvériség, az egyenlőség!

1848. márczius 15-ike! szembe állítlak 1906. márczius 15-ikével, a jelennel. Hideg, dermedtően hideg a levegő. A szabad gondolkodásunkra, a nemzeti fejlődésünkre, erre a zsenge növényre leskelődik a pusztító fagy. Megvédjük-e, megóvjuk-e, avagy megsemmisül minden, amit annyi drága honfivér öntözött, ami az 1848-iki viharban született? — ezen tépelődik lelkünk.

Ólomszürke az ég, lomha köd borítja a látóhatárt, gondolkozunk: mi készül az égben?

De erősödnek a hitünk. A honvédsírokból, csodás, titkos és az emberi elme előtt rejtélybe burkolt delejes fény lövel

ki és búbajos káprázatba borítja a honfiak szívét a mai szent napon.

Megpróbáltatások napjait éljük, tanubizonyosságot kell tennünk hitünkről, erőnk-ről, lelkivilágunkról. Tanubizonyosságot kell tennünk arról, hogy méltók vagyunk-e apáinkhoz, akik nem csekélységet, de a földi élet minden boldogságát, minden örömét, egész tartalmát áldozták fel.

Olyan most a csillagok járása, hogy próbára visz végzetünk: megálljuk-e helyünket, vagy a hosszú béke alatt megszoktuk az anyagi jólétet és lelkünket az önzés pora teljesen belepte? Számot kell adnunk, vajjon a szabadság, az egyenlőség és testvériség élő és éltető eszméink-e, vagy üres szavak, porhüvelyei az egykor az egész világot forrongásba hozó eszményeknek?

Es erősödjenek a hitünk. . . . Föld, a melynek minden rögét a szabadságért hulló honfi-vér öntözté; ország, amelynek minden része egy-egy temető, melyben a szabadságról álmódzó hősök alusszák örök álmukat; történet, amely 400 esztendő szabadságharcokról beszél; ősök, akik nem selyem párnákon, ragyogó társaságokban, fényes palotákban, de harcmezőkön, erdőkben, a vad állatok társaságában, lemondások között, számkivetésben töltötték életüket — nem taníthatnak egyébre, mint arra, hogy a küzdelem, szenvedés nem rettenthet vissza, az anyagi jólétért folytatott munkánk nem kérgesíthette el szívünket, — akarni, tűrni és küzdeni tudunk!

Irva vagyon a szentírás könyvében, hogy az Ur, amidőn befejezé a teremtés nagy művét, a hetedik napot megáldá, megszentelé és önön maga tiszteletére rendelé. A magyar nemzet is nemzeti létének kiépítését 1848-ban fejezé be s az Ur a vértanúk és az elesett honvédek vérével megáldá, megszentelé.

Polgártársak, Erdővidék székely lakói! Ünnepeljünk ezen a szent napon minden községben, minden családban! Elmélkedjünk hazafias szívvvel arról, hogy mit jelent minekünk 1848. márczius 15-ike.

H.

PETŐFIHEZ MÁRCZIUS IDUSÁN.

*Mint egy fényes csillag odafenn az égen,
Feltűnik, ragyog és elenyészik ismét:
Ugy tűnél fel egykor, költők óriása,
Tündököltél — s haltál meg e drága honért!*

*Itt születél köztünk, küzdöttél erettünk,
A lanttal és karddal szolgáltad a hazát;
Feláldoztál mindent szerelmednek, s mégis
Feláldoztad ezt is, mikor hívott hazád.*

*Márczius Idusán, amikor felujul
Minden igaz szívben szent nagyságod képe,
Fájó érzés támad sziveinknek mélyén —
Miért nem élsz? — hódolva sietnek elédbe!*

*De nem élsz-e Te, ki oly dalokat zengél,
Ami'ent lantos még nem pengetett soha?!
Csodást alkotónak el nem mulik neve,
Élni fogsz örökké, hazám nagy lantosa!*

*S mi, kik tested előtt le nem borulhatunk,
Dalaiddal zengve hódolunk fényednek;
Bámulunk, csodálunk, imádunk prófétá,
Hisz e nagy napot is Te szerzed a népnek!*

*A Te dalod gyújtá szíveinket lángra,
Dalodtól visszhangzott minden erdő s berek;
Dalodat zengette kis madar az agyon;
A Te dalod márczius Idusát szülé meg!*

*És amíg lélek lesz széles e hazában,
Élni fog a nap, mely szabadságot hozza;
S élni fog szerzője a magyar szívekben,
A lantos, ki zengé: »Talpra magyar, talpra!«*

Vamos Árpád.

Márczius 15.

Tavaszt hirdet a naptár, s mégis tél ural-
kodik a földön. Márcziust irunk, kikeletet vá-
runk; hálaadó madardal után vágyunk. Az
állat- és növényvilág millióinak új életre ébredé-
sét lessük, s ezek helyett dermesztő februári
szél csapkodja viharezzett házfödeleinket, s
üvöltő rohanással törekszik elnémitani, megfa-
gyasztani minden életet.

Üvöltésével ijesztget. Csapkodó hóviharijai-
val bántalmaz. Fagyasztó hidegével sanyargat.

Tétlenül nezzük eszeveszett ugrándozásait.
Mégfékeznek, de nincs mivel. Megfogók, de
nincs mit.

Tünnünk kell, tétlenül. Tünnünk kell, némán.

De hallgatásunk nem a lemondás néma-
sága. Türelmünk nem a csüggedés dermedtsége,
nem a legyőzött kimerülése.

A néma türés az erők öntudatos zabolá-
zása. Ez a győzelmében bizónak az alkalmas
pillanatra készülő feszült figyelme.

Jól tudjuk, hogy az az üvöltő szél, az a
fagyasztó hideg a már elmúlt tél utolsó vergő-
dése. Napjai, órái meg vannak számlálva s érez-
zük, hogy minél dühöngőbb, minél fékeveszet-
tebb, annál közelebb van végkimerülése.

El kell vonulnia felettünk. És elvonul, akár
viharába állunk, akár kitérünk előle.

Ha szembeszállunk vele, ruhánkat tépi, ide-
geinket zsiibasztja, arcunkat sebzi; ha alkalmat
nyújtó menhelyünkre vonulunk, akár mosolyoghatjuk
tehetetlen dühöngését.

Győzelmünk biztos érzetével térünk hát ki
előle, mert tudjuk, hogy sem hajmeresztő üvöl-
tésével, sem fékevesztett dühöngésével a termé-
szet törvényein nem uralkodhatik. Ma vagy hol-
nap, de kimerül, elvész, megsemmisül. Nyomába
lép a diadalmas természet s az áldást hozó már-
cziusi nap fölmelegíti a dermedt tagokat; felol-
vasztja a jég kergét, s kettőzött igyekezettel pó-
tolja ki a rombolásokat.

A természet törvénye a legerősebb törvény.
Változhatatlan — és örök. Megtör minden em-
beri ellenkezést, letör gögöt, dolyföt és végte-
lennek képzelte hatalmat.

Milliók hatalmas ura a porban fetreng a
halál szelének szeretettjét érintő suhanására s a
fájdalom sulya alatt lerokadót új életre kelti
egy érzelem fuvalat.

Utai csodások, titkai kifürkészhetetlenek.
Az ősszel elvetett buzaszemből kipattant gyenge
csira diadalmaskodik a tél fagyán, s a köze-
péig fagyott földkéregből győztesen kerül ki a
törekeny, vézna buzaszál, — míg a deréknyi
vastag díófa tövéből kifagyott. A természet tör-
vényei az Isten törvényei. Ezért változhatatlanok
és örök igazak.

Ilyen törvény: *az élet joga*. Az Isten azért
teremtett, hogy éljünk. Életet adott a parányi
féregnek és a kényurnak egyaránt. Egyenlő éle-
tet. Az *egyenlőség* tehát isteni törvény.

Ugy rendezte be az életet, hogy annak fen-
tartásáról minden élő lény maga gondoskodjék.
A gondoskodás szabad mozgással jár. Belénk
oltotta tehát a szabadság vágyát. Ember, állat,
növény egyformán törekedik a szabad mozgá-
sát bénító akadályoktól megszabadulni.

A *szabadság* is isteni törvény.

szabadságunknak a természet törvénye
csupán egy korlátot emelt: a testvéri szeretetet.
Minden élő lény testvériesen szereti a sa-

ját fajtáját; még a minden élő megátmadó vér-
szomjas farkas sem bántja farkastársait.

A *testvériség* is isteni törvény.

E hármass isteni törvény diadalát ünnepel-
jük márczius 15-én.

Évezredes nemzeti történelmünk minden
lapja, ezeréves hazánk minden sikja, dombja
tele van szórva ünneplésre méltó események-
kel. Miképp a szinpompájú májusi rét virággal
himzett himeságyán nem talál a gyönyörtől it-
tasult szem egy pihenőre, nagy nemzeti mul-
tunk annyira tele van hintve hőstettekkel, hogy
akár mindennap ünnepelehetnénk. De bár fel-
csillog szemünk ősi vitéségünk emlegetésére;
hála és büszkeség sugárik arcunkról a nem-
zetünk nagyjaira gondolással, s bár könybe
lábad szemünk, vagy ökölbe szorul kezünk
egyes gyászsemmény emlékezetére: mégis eze-
ket inkább alkalmasszerűen ünnepeleljük; míg
márczius 15-ike ma már valóságos nemzeti ün-
neppé lett.

Honnan van ez? Mi történt márczius 15-én?

Az örök igazságnak mindent átható ereje
győzedelmeskedett a nyers erő uralma felett; —
a lelkesedés és elszántság nyert diadalt az
erőszak ellenében; — a nemzeti érzés, a nem-
zeti gondolat tiporta le a zsarnoki önkényt.

És minő győzelemmel?

Az Igazság ereje pusztá kézzel szállt szem-
be az önkényvel s aratta a legszebb győ-
zelmet — a vér nélküli diadalt.

Márczius 15. tette élővé a hitet, hogy em-
beri önkény a természet törvényein nem győ-
zedelmeskedhetik; ez oltotta szívünkbe kiirtha-
tatlannal, hogy a szabadság, egyenlőség és testvé-
riség isteni törvények, melyek érvényesülését
az emberi nyers erő csak ideig-óráig korláto-
hatja.

Márczius 15. a szabadság, egyenlőség, test-
vériség diadalünnepe, hitünk, bizalmunk és re-
ményünk letéteményese.

Jöhet hát zsarnokság, jöhet önkényuralom,
letiporhat e visszajáró februári szélvihar egye-
seket, sujthat szenvedéssel és mérhetetlen fájdalom-
mal nemzeteket; mindez tudjuk, hogy
végső vergődés; mert él a hit, melyet márczius
15-ike tett élővé bennünk.

Tudjuk és hisszük, hogy jön a kikelet, a
szabadságot, egyenlőséget és testvériséget ter-
mő édes kikelet.

Üdvöz légy márczius 15-ike!

Dr. Ferenczy Géza.

KOSSUTH.

(Szavaltják márczius 15-én a budapesti színházakban.)

Igy volt, mint most. Komor gyász ült a földön,
Vészes felhők terültek a hazán,
S a nap helyett czikázó villám lángja
Világított a rémes éjszakán.

De villámok tüzéből sziporkázva
Kigyúlt egy csillag — nem lesz soha mása! —
Jós próféták kiolvasták belőle:
Megszületett a nemzet Messiása!

S zarándokolva jártak bölcsőjéhez
— Nem királyok — elárult nemzetek,
Testvér rabszolgák, kiket éjben élni
Kárhóztatott siralmas végzetek...

És évről-évre nőtt a glóriája,
Besugározva a sötét eget,
De hogy végre a nap is felragyogjon,
Elűzte róla hát a felleget.

Az volt a harc! a sötétség s pokollal
Ádáz tusa — fenséges diadallal!
A győzelemből elég volt a kezdet:
S egyszerre már is derengeni kezdett.

Am folyt a harc, — s amikor azt izente,
Hogy elfogyott, elhullt a regimentje,
Csatára szállt agg, ifju, bárha félholt,
S kaszát ragadt, akinek kardja nem volt!

És a rozsdás vas, aratva a rendet,
Mind jobban-jobban tündökölni kezdett!
S hogy a vértől homályosult a szablya:
Beragyogta a szent szabadság napja!

... De jött Világos s Arad golgotája...
Reánk szakadt a zsarnokság igája...
Te számúzve: atyátlan árva lettünk,
És visszanyerve: végképp elvesztettünk...

Nem foly többé a könynek olyan árja,
Mint Érted sirt el nemzeted, az árva;
Nem lesz oly gyász, mert nem lesz oly halott,
Minőt a sors Benned nekünk adott!

Atyánk! ki ott állsz Isten trónja mellett.
Órizz, ha már sorsunk átka beállt!
A Te népednek végzete: áldat,
Bár szíve föle vérzik, forrong, lázad.

Lásd, szoborban sem áll még itt emléked!
De tartósbat emelt szívében néped,
Mint a kohóknak érczi ontánának,
Mint márvány-földje egész Kárrarának!

Oh, bizz e népben, mely bár nem a régi,
De ha most újra izenhetnél néki:
Elmenne mind, mint akkor sikra szállott,
S végképp kivivná a szent Szabadságot!

Balla Miklós.

Márczius idusa.

Tudjátok-e, mi márczius 15-ike? A
rabigába szoritott, földhözragadt, isten-
adta magyar népnek kiszabadulása a rab-
lánczok közül!

Sejtitek-e márczius 15-ének örökké
bevilágító fényét, dicsőségét?! Érzitek-e,
hogy annak tündöklő fátylaja mindentig
bátorítani fogja a lankadozókat és elm-
omottakat? És hiszitek-e, hogy márczius
15-ikének magasztos esz neje örökké for-
rongásban fogja tartani az emberi elméket?

Márczius 15! Leted világit min a
nap, de szemünk belé nem tekinthet! Te
örök eszményi igazság vagy, mely az
elnyomottakat fölemeli és az ellene vet-
kező hitetleneket darabokra tör, porrá
morzsolja! Te vigaszt nyújtasz a sebzet-
tek szívébe, erőt adsz a lankadozókat, a
roskadozókat vérebe, életre fakasztod a
bimbókat és elnémitod mindazokat, kik
az ember örök jogát, a természet örök
törvényét és igazságát: a *szabadságot*
tiporni akarják:

Legyen szabadság! Ez volt márczius
15-ikének mindent bearanyozó csillaga!
És szabad lón a magyar! Lehullottak a
rablánczok, mert azokat a nép vasmarok-
kal törte szét! Szikra ütött ki a szívek-
ben, lángra lobbant a szunnyadozó hon-
fui érzületnek tüze, mert a nép megiz-
mosult, tetterőt nyert, hogy utat törjön
munkája örök dicsőségének.

De hol a vezércsillag, hol a hősök
hőse, a bajnokok bajnoka, a marttyrok
martirja, ki szívének egész melegével,
szónoklatának tárogató harsogásával be-
ragyogta a föld sötét pályáját, felszaba-
ditotta e föld elnyomottait és kivivta a
magyar nemzet önállóságát, függetlenségét,
szabadságát?! Hol van ez isteni
szellem, mely ismét utat törne eszmé-
nyének? Hol a forrás, mely a kietlen
érzelmek szomoru sivatagában üdítő italt,
életre ébresztő nedvet buzogtatna a lel-
kekbe?

Kossuth Lajos szelleme él közöttünk,
nem távozott el tőlünk; és nézi, szemléli,
hogy a kivivott szabadság még fennáll,
a nép, az ő népe szabad, független és
önálló, — de csak papiron.

Petőfi szelleme bennünk él; a kiküz-
dött sajtószabadság sokat lendített a ma-
gyar nemzetet és rohamosan haladtunk
a műveltség létráján; most ez veszélyben.

Ünnepeleljük e napon! Ünnepeleljük a
sajtószabadság, a magyar polgári munka,
a föld, az ember szabaddá tételének dia-
dalát! Ünnepeleljük a fennálló romokon.

Ünnepeleljük márczius idusát, az ujjá-
ébredt munka magasztosságát! Ebből
merítsünk erőt, bizalmat a jelenben és a
jövőre. Mert szükségünk van erőre, ön-
tudatra a jelen szomoru pillanatai között.
Ne csak ünnepeleljünk, hanem fohászko-
djunk a magyarok Istenéhez, hogy a si-

vár jelen, az elszomorító állapotok mihamarabb megváltozzanak s ujjal az a fénysugár, az a derű ragyogja be hazánk égboltozatát, mely a multban oly szépen, tisztán és melegen beragyogta.

Ünnepeljünk és fohászkodjunk!

—nos.

A szabadság ünnepén.

Tüzzük ki házunk ormára a lengő trikolt, selyemszalagból kötött apró kokárdát tüzzük mellünkre és járjuk rikoltva, hazafias notákat kurjongatva végig az utcákat, mert ünnepünk van ma és a magyar mindég értette módját annak, hogy ünnepeit kellő pompával ülj meg. Ünnepelni és temetni, e kettőnek páratlan mestere e hon, és a sok ünneptől nem marad munkára érkezése, és a diszes temetések miatt elfeledkezik gondoskodni az élőkről.

Ma márczius idusa szomorú ünnepe a magyarságnak. Mint az a főnyereményt megütött koldus, ki arra ébred, hogy váratlan kincseit újra elrabolták, százezrek nagyobb keserűséggel gondol vissza a néhány napi jólétre, mintha abban soha nem lett volna része, csakugy tűnik fel szemünk előtt is rettenetes torzképével a sápadt kétségbeesés, mikor a mai napon vissza kell gondolnunk a nagy idők dicsőséggel teli napjaira.

Csak olyanok vagyunk, mint a tékozló fiú, ki ősei szerzeményét tobzódva olvasztja semmivé, hogy azután, de már későn, bünbánattal gondoljon vissza a régi jó időkre.

Tékozlók, pazarlók voltunk mi is, hűtlen sáfárjai nagyjaink örökének.

Maholnap hatvan esztendeje történelmünk e ragyogó napjának és mi az, amit e hat évtized alatt az akkor kivívott jogok biztosítására és terjesztésére tettünk? Biztosítás, terjesztés? nem kész hóbort-e éppen a mai napság ilyenekről beszélni? Hatvan éven át, multak alkotásán tengődünk, elődeink hagyatékán élőködünk, — és ma már egyetlen kincsünk csupán annak beismerése, hogy érdemtelenné váltunk e hagyatékra.

Kész, megdönthetetlen alkotásnak vettük azt, ami csak terv, vázlat volt — az alkotmány csak szemrevalóságát, gigászi méreteit csodáltuk, de nem vettük észre annak hiányait, s még akkor sem gondoltunk a roskadozó épület megtámasztásáról, megszilárdításáról, mikor már fenyegető szakadékok jelezték a veszély közeledtét.

Márczius idusának jelszava csak szabadság, függetlenség, testvériség voltak — ezeket megtartani, fejleszteni, örök időkre biztosítani a mi kötelességünk lett volna. De sőt még ennél is több. A szabadság, a függetlenség olyanok, mint a levegő, okvetlen szükségesek a megélhetéshez, de arra nem elegendők. Életre vágyó nemzetnek levegőn felül még táplálék is kell, ezt pedig csak erő, hatalom és gazdagság nyújthat.

Amire a lelkesedés első perczeiben nem gondolt márczius ifjúsága, azt nyugodt higgadt-sággal, fáradságos, de eredményes munkával minékünk kellett volna pótolnunk.

Megfeleltünk-e ezen kötelességünknek? Semmi esetre sem!

A márcziusi napok nem csak a mi történelmünkben emlékeztetéseket — minden európai államban száguldott végig az a vihar, mely irtózatossá erővel döntötte porba a zsarnokság már amugy is korhadt, roskadozó oszlopait. De míg e pusztítás a nyugati államokban végleges volt, (mert örök időkre megakadályozta a gaz újbóli felburjánzását), minálunk a nagy felbuzdulás eredménytelen maradt.

És ma, az évfordulón csak ott vagyunk, mint voltunk ezelőtt hatvan esztendővel.

Késő bánat rajtunk már nem segíthet. Inkább mérlegeljük azokat az eshetőségeket, melyek beálltától függ a még menthető dolgok megmentése.

Csak gazdaságilag független és erős állam adhatja meg polgárainak a jogok azon ideális komplexumát, melyeket a márcziusi jelszavak alatt foglalhatunk össze.

Első és legnagyobb kötelességünk tehát gazdasági helyzetünk javítása. Nem gondolunk itt mindjárt Ausztriával való gazdasági viszonyunk átalakítására, noha előbb-utóbb ez is el-

maradhatatlan gazdasági feladata politikánkknak. Nem követeljük azért, mert mielőtt a határok politikáját kellene elintéznünk — még igen sok rendezni valónk van idebenn, a határokon belül is. És ez talán még egyetlen oly jogunk, melyet semmiféle fizetett rabulisztika kezünkből ki nem csavarhat.

Saját gazdasági viszonyaink rendezése, ingó és ingatlan tőkénk hozamának szaporítása, főlöszleges kiadások megszüntetése, egy szóval egészséges gazdálkodás egyetlen módja annak, hogy erőhöz jutva, sikeresen szálljunk szembe a bennünket már-már halálra fojtogató önkényuralommal.

És ha majd gazdaságilag megerősödvé, módunkban lesz materiális előnyök mellett magunknak ideális javakat biztosítanunk, ha helyrehoztuk mindazt, amit eddig vétkes könnyelműségből elmulasztottunk, — akkor, de csak akkor lengessük ki erkélyünkön a trikolt, csak akkor tüzzük fel a nemzetiszínű kokárdákat és harsogjuk hogy: Talpra magyar!

Sincerus.

Márczius 15-iki ünnepélyek.

— **Márczius 15-ike.** Ime itt van az anynyi dicsőségben teljes magyar szabadságharc kezdetének napja, márczius idusa. Mi volt e nap 1848-ban! Oh, mi azt nem tudjuk. Nem abból a világból valók vagyunk. Csak könyvekből ismerjük 1848. márczius 15-ikét, márczius 15-ikét, mely a szolgaság lenyűgözését, az egyenlőség s testvériség szent fogalmát jelentette. Most is elhangzik a „*Talpra magyar!*“ miként akkor, de mást jelent az most és mást jelentett az akkor, 1848-ban. Akkor örömmámorban uszott az ország, az emberek egymás nyakába borulva hirdették a szabadság megszületését, miként annak idején a Messiás eljövételét. Most az arcok borusak, az ifjúság gyászfátyollal borítja be a Haza színeit. — De ne csüggedjünk. „Még jönni fog egy jobb kor, mely után buzgó imádság epe-dez százezrek ajakán!“

Baróton. Rendezi a Baróti Dalárda, a Baróti Ifjúsági Egyesület közreműködésével. Dél-élelt 11 órakor istentisztelet a róm. kath. és egyidejűleg az ev. ref. templomban. Délután 2 órakor a „Korona“ szálloda udvarán (kedvezőtlen idő esetén a teremben) ünnepély a következő műsorral: 1. Nyitány, a baróti első zenekar által. 2. Megnyitó beszéd, a Dalárda elnöke dr. Solymossy István által. 3. „Himnusz“, énekl az Ifjúsági dalkar. 4. Alkalmi költemény, szavalja Király István tanító. 5. „Fohász“, Oláh Károlytól, énekl a Baróti Dalárda. 6. „Talpra magyar!“ szavalja Babos Mihály. 7. Ünnepi beszéd, tartja Rozsondai János. 8. „Szózat“, Vörösmarti M.-tól, énekl az Ifjúsági dalkar. 9. Alkalmi próza, előadja Incze Gyula el. isk. igazgató. 10. „A szegénynek is van hazája“, szavalja Ráduly János. 11. „A nemzeti zászló“, énekl a Baróti Dalárda. 12. Este 1/2 8 órakor közös vacsora a „Korona“ szálloda étter nében.

Nagyajtán. Rendezik: az Olvasóegylet, a Polgári Olvasó egylet és az Ifjúsági Egyesület, délután 3 órakor. Műsor: 1. A székely zenekar indulója mellett felvonulás a község ház disztermébe. 2. „Szózat“, énekl a vegyes dalkar. 3. „Nemzeti dal“, Petőfi S.; szavalja Barthos Gerő. 4. Ünnepi beszéd, tartja Ferenczy Géza dr. 5. Alkalmi költemény, szavalja Benedek Gy. 6. „Himnusz“, énekl a dalkar vezetésével az ünneplő közönség. Este 7 órakor társas vacsora lesz, melyen a Kossuth-Petőfi-serleggel felköszönt dr. Benedek Zoltán.

Köpeczen. Istentisztelet déleltől 10 órakor az ev. ref. templomban, ahol Balázs Ignác lelkész ünnepi beszédet mond. — Este társas vacsora lesz a község ház nagytermében.

Nagybaczonban Az Emke Egyesület este 7 órakor a község háza nagytermében műsorral egybekötött tánczvigalmat rendez.

Felsőrakoson déleltől 9 órakor az állami elemi iskola tart ünnepélyt; déleltől 10 órakor hazafias istentisztelet lesz; az Ifjúsági Egyesü-

let saját könyvtára javára este 7 órakor az áll. elemi iskola helyiségében tánczvigalommal és változatos műsorral egybekötött hazafias estélyt rendez.

Sepsiszentgyörgyön. A márczius 15-iki ünnepet rendező bizottság az ünnepély sorrendjét a következőleg állapította meg: 1. 1/2 óra-
kor gyülekezés a Kaszinó leött. 2. Délután 4 órakor felvonulás a honvédszoborhoz. 3. „Himnusz“, előadja az Önkéntes tűzoltó-egylet zenekara. 4. Ünnepi beszédet tart dr. Bene István. 5. A jótékony nőegylet megkoszorúza az emlékoszlopot. 6. Énekel a Mikó-kollégium vegyeskara. 7. „Talpra magyar“, szavalja dr. Mélik Endre. 8. „Szózat“, énekl az ev. ref. egyházi dalárda. 9. Kossuth-nóta, játsza a tűzoltózenekar. 10. Elvonulás a tűzoltózenekar Rákóczy-indulója mellett. — Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély a Városház disztermében fog megtartatni.

— **Kézdivásárhelyen a Függetlenségi és 48-as Kör** ünnepélyének műsora a következő: Reggel 10 órakor istentisztelet a róm. kath. templomban, melyen a kör tesetületileg részt vesz. Ezt követi Molnár Józsiás sírjának megkoszorúzása, hol az emlékbeszédet tartja Biró Lajos főgimn. tanár. Délután 2 órakor istentisztelet az ev. ref. templomban. Délután 4 órakor ünnepély a „Vigadó“ nagytermében, műsora a következő: 1. Nyitány, a tűzoltó zenekar által. 2. Elnöki megnyitó: tartja Fehér Károly elnök. 3. Ünnepi beszéd: tartja dr. Ráth Endre orsz. képviselő. 4. Szaval: Czirmay Zoltán. 5. Bezáró beszéd: tartja Gáspár István főgimn. tanár.

A **kézdivásárhelyi református egyház** közönsége márczius 15-én, csütörtökön délután 3 órakor a piaczi nagy templomban ünnepi disz istentiszteletet tart, melyen az imát Czirmay Zoltán, az ünnepi beszédet Szabó Jenő rendes lelkészek mondják

A **kézdivásárhelyi Kossuth Lajos asztaltársaság** 15-én este a kaszinói ünnepély lefolyása után esti 9 órakor kezdődőleg a városi „Vigadó“ belső éttermében összejövetelt tart, az estély műsora a következő: Elnöki megnyitó: Gáspár István alelnök által. Alkalmi szavalat: Szabó Jenő ált. Ünnepi beszéd a Kossuth serleggel: tartja Tóth Balázs.

A **kézdivásárhelyi kereskedő ifjak társulata** f. hó márczius 17-én este 8 órakor saját helyiségében az 1848. évi márcziusi nagy napok emlékére hazafias ünnepélyt rendez a következő műsorral: Az ünnepély megnyitása az elnökség által. 1. Nyitány: zenekar által. 2. Szaval: Kovács Bernárdin főgimn. tanár. 3. Emlékbeszédet tart: nagytiszt. Szabó Jenő ev. ref. lelkész. 4. Felolvas: Vargha Vilmos társulati titkár. 5. Szaval: Tankó Sándor.

Székeljudvarhely város közönsége ez alkalommal az eddigieknél még nagyobb fényvel, még nagyobb lelkesedéssel ünnepli meg a nagy nap évfordulóját. A városi ünnepély rendezését az egyesült ellenzék intéző bizottsága vette át, mely a következő műsort állította össze: 1. Nyitány, Kónya Sándor zenekara. 2. Megnyitó-beszéd, tartja Vajda Ferencz elnök. 3. Dalárda éneke. 4. Ünnepi beszéd, tartja Ugron Gábor. 5. Dalárda éneke. 6. „Talpra magyar!“ szavalja Kovácsy Ernő. 7. Induló! Kónya zenekara. — Az ünnepély délután 3 órakor lesz a „Budapest“ szálloda nagytermében.

A **r. kath. főgimnázium** „Baróti Szabó Dávid Önképzőkör“-e márczius 15-ikét diszgyűléssel ünnepli meg. — **A m. kir. áll. főreáliskola ifjúsága** d. e. 1/2 10 órakor az intézet tornacsarnokában tartja hazafias ünnepélyét. — **Az ev. ref. kollégium** Ifjúsági Petőfi önképzőköre déleltől 11 órakor tartja ünnepélyét.

— **Ismét magyar világ.** Hírlik, hogy megint előveszik a magyar ruha viseletét, éppen, mint ahogyan tették a hatvanas években, a „magyar világ“ idején. Nincs is szebb viselet annál széles a világon. A férfi szépséget, az erőt semmi ruha annál ékebben ki nem domborítja, fel nem mutatja. De mi azt mondjuk, hogy édes magyar hazánkon, nem a külsőségekkel, hanem az önzetlen hazaszeretettel és a becsületos, szorgalmas munkával segíthetünk. Dolgozzunk tehát!

Felelős szerkesztő: Hoffmann Géza.

Lapkiadó: Rozsondai János.

„UNIO“ ügynökség és kereskedelmi vállalat Brassóban, Kapu-utca 16. szám alatt.

„UNIO“ ügynökség és kereskedelmi vállalat Brassó, Kapu-u. 16.

Megvételre keresünk **ERDŐKET** és **FÖLD-BIRTOKOKAT**, a mennyiség vagy minőség tekintetbevétele nélkül; vásárolunk továbbá erdő-arányjogokat, **bányákat**, arany- és ezüst régiségeket, valamint egyéb, történelmi nevezetességű tárgyakat is.

Közvetítjük mindennemű **INGATLANOK**, földbirtok, erdő, ház és egyéb telkek, továbbá **termények**-, gyümölcsök-, házi-állatok-, valamint üzletek-, gyárak-, malmok- stb. vételét és eladását.

Földbirtokok, gyárak, malmok, bányák, üzletek stb. bérbeadását is közvetítjük.

Gyári czégektől Erdély egész területén kizárólagos eladhatási joggal egyenes képviselőnk van, — pénzszekrények, automobilonok, motoros és egyszerű kerékpárok, gazdasági-gépek, technikai cikkek, gépszijak, olajak, varró- és írógépek, butorok, hangszerek, fali képek, vadászfegyverekben és ékszerekben, mely cikkek közvetítésünk útján úgy készpénzfizetés, mint részletfizetés ellenében is megvásárolhatók.

Régi gépek ujakra való becserélését, valamint gazdasági gépek vételéhez olcsó kölcsönök közvetítését elvállaljuk.

Házi könyvtárak részletfizetés ellenében történendő berendezését közvetítjük.

Közvetítünk igen előnyös feltételek mellett **amortizációs kölcsönöket** ház- és földbirtokra, valamint régi kölcsönök konvertálását is elvállaljuk.

Bármiféle, itt meg nem nevezett birtok, vagy kereskedők részére szükséges árucikkek beszerzése iránti megbízásokat elfogadunk.

Biztosítási ügyleteket; — élet, tűzkár, baleset, — szóval, mindennemű biztosítások megkötését — a biztosítandó fél érdekei feltétlen megóvásával — segítjük elő.

Biztosítások, vagy az adás-vétel bármely ágazata körül felmerülő peres ügyekhez, vagy egyezkedésekhez jogi tanácsadónk közbenjötté lehetőleg eredménydús intézkedés biztosítása mellett elvállaljuk.

Bármely irányban történendő kérdezősködésekre mindenkor díjtalanul szolgálunk pontosan részletezett felvilágosítással.

A nagyérdemű közönség óhajának eleget tettük vállalatunk megnyitásával és rövid fennállásunk óta már minden irányban jelentős megbízásokat juttattunk jó végeredményű elintézéshez. Kérjük a nagyabecsült közönség további pártfogását, melynek ellenében mi is igyekeznünk fogunk, úgy mint eddig is, a nagyérdemű közönség igényeinek minden tekintetben megfelelni.

„UNIO“ ügynökség és kereskedelmi vállalat, Brassóban.

Helyi ügynököket minden helységben alkalmazunk.

„UNIO“ ügynökség és kereskedelmi vállalat, Brassó, Kapu-u. 16.

Az Erdővidéki Bányaegetet részvénytársulat köpeczi bányájánál

szobák, stabil gépek és lokomobilonok fűtésére alkalmas **száraz, darabos szén** kisebb mennyiségben is minden időben kapható.

Előnyös **megetakarítás** érhető el, ezen legolcsóbb tüzelőanyaggal, amely egyenletes megetet és állandó tüzet tart fenn, nem kormoz, nem piszkít, nem kíván különleges szerkezetű kályhákat, de amely kályhában a fa jól ég, ott ezen szén is előnyösen eltüzelhető.

Egy 5·59 raksúlyú csille szén ára Köpeczen **3 korona**. Két csille szén még nagyobb háztartásban is egy téli hónapra elegendő.

Olvasó-egyletek, vendéglők, valamint nagyobb termek fűtésére különösen alkalmas.

Az Erdővidéki Bányaegetet vasöntődéje

elvállalja mindenféle **gépalkatrészek** öntését; raktáron tart **vaskályhákat, kályha-alkatrészeket, vasedényeket**. Sérült vagy törött kályharészek **újra öntését** jutányos áron és gyorsan eszközli.